

Regionkontoret
Hälso- och sjukvård
Malin Fernvall
Tandvårdsstrateg

Beslutsförslag

Datum	Diarienummer
2024-10-17	RS240112

Regionstyrelsen**Sänkt ålder för avgiftsfri tandvård för barn och unga****Förslag till beslut**

Regionstyrelsens hälso-och sjukvårdsutskott föreslår Regionstyrelsen att föreslå Regionfullmäktige besluta att:

- tillämpa SKR:s vägledning gällande övergångsregler avseende tandvård för barn och unga.

Sammanfattning

Regeringen avser att sänka åldern för fri tandvård från dagens 23 år till 19 år, i enlighet med förslaget i betänkandet *När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU 2021:8)*. Reformen beräknas införas från januari 2025.

Bakgrund

Tillgängligheten till tandvård behöver bli mer jämlik över landet och regeringen har tillsatt en utredning som ska lämna förslag om att stärka tandvårdens högkostnadsskydd för att mer efterlikna det som finns i övrig vård. För att skapa resurser och kapacitet för en sådan reform samt för att tandvårdens resurser ska kunna nyttjas mer effektivt, där äldre personer med sämst munhälsa ska prioriteras, föreslår regeringen justeringar i utformningen av det statliga tandvårdsstödet och åldersgränsen för avgiftsfri tandvård. Regeringen avser att sänka åldern för fri tandvård från dagens 23 år till 19 år, i enlighet med förslaget i betänkandet *När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU 2021:8)*.

Reformen beräknas införas 2025 och minskar statens utgifter med ca 450 miljoner kronor per år kopplat till det generella statsbidraget till regionerna (utg. omr. 25 Allmänna bidrag till kommuner) enligt den kommunala finansieringsprincipen, samtidigt föreslås att bestämmelser införs om dubbelt årligt allmänt tandvårdsbidrag fr.o.m. det år patienten fyller 20 år t.o.m. det år hen fyller 23 år. Därutöver avser regeringen ta bort nuvarande ordning med dubbelt årligt allmänt tandvårdsbidrag för personer mellan 24 och 29 år.

Utredningen om jämlik tandhälsa (S 2018:02) har under åren 2018 - 2022 gjort en systematisk genomlysning och analys av det svenska tandvårdssystemet. Utredningens arbete redovisas i betänkandet *När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU 2021:8)*. Ursprungsdirektivet från mars 2018 var att utreda och lämna förslag till hur tandvårdssystemet kan utvecklas för att bli mer resurseffektivt och jämlikt. Ett förslag är att regionen ska ansvara för regelbunden och fullständig tandvård för personer till och med det år de fyller 19 år. Den nuvarande åldersgränsen står inte i överensstämmelse med principen om att den med störst behov ska ges företräde till tandvård utan riskerar leda till undanträngningseffekter och kapacitetsbrist hos regionen.

SKR och regionernas tandvårdsföreträdare tillstyrker förslaget att regionerna ska ansvara för regelbunden och fullständig tandvård för personer till och med det år då de fyller 19 år, d.v.s. att den reform som beslutades 2016 backas tillbaka. Det är dock viktigt att följa upp förändringen, både avseende tandhälsa och finansiering.

Konsekvensbeskrivning

Gällande övergångsregler enligt proposition 2023/24:158 föreslås övergångsbestämmelser avseende patienter som efter ikraftträdandet istället ska omfattas av statligt tandvårdsstöd. Övergångsregler som har beslutats av riksdagen är tvingande även om det inte följer med någon ersättning för de ökade kostnaderna för regionerna. Övergångsreglerna är den lägsta nivån av tandvård som regionerna måste erbjuda.

Bestämmelserna omfattar tandvårdsåtgärder som tar tid att slutföra och som endast hinner påbörjas inom den avgiftsfria tandvården för barn- och unga före lagen träder i kraft. Det kan exempelvis gälla tandvårdsbehandling som kräver flera besök och behandlingsmoment innan behandlingen är avslutad.

Det finns inte någon finansiering för övergångsreglerna. Detta innebär att regionerna inte har någon finansiering att fortsätta utföra avgiftsfri tandvård till unga vuxna.

SKR:s tandvårdsnätverk har givit uppdrag till SKR:s arbetsgrupp barn att ta fram en vägledning utifrån proposition 2023/24:158. Vägledningen ska ses som ett underlag vars syfte är att hitta en gemensam tolkning av en grundnivå för vad propositionen innebär för regionerna. Varje region behöver därefter fatta sina egna beslut om tolkningen, men har då en grund att utgå ifrån i denna vägledning.

Regionkontoret föreslår att Region Halland följer SKR:s vägledning till regionerna gällande tolkningen av övergångsreglerna förutom inom ortodonti. Inom ortodonti bör även patienter som undersökts och fått extraherat tänder ingå. Även den tandvård som följd av tandregleringsbehandling ska ingå, såsom kronor och implantatbehandlingar.

För att omfattas av övergångsreglerna ska en åtgärdskods behandlingsåtgärd vara påbörjad senast den 31 december 2024 och slutförd inom det året patienten fyller 23 år.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Åldersgruppen kostar regionen idag cirka 40 mnkr, varav uppskattningsvis 18 mnkr finansieras av statsbidrag som tas bort 2025. Övergångsreglerna i reformen beräknas kosta regionen cirka 10 mnkr första året, med en successiv minskning fram till 2028/2029.

För att hantera övergångsperioden behålls nuvarande budgetramar för 2025. Från och med 2026 kommer justeringar att hanteras inom ordinarie mål och budgetarbete.

Förvaltning

Krister Björkegren
Regiondirektör

Martin Engström
Hälsa-och sjukvårdsdirektör

Bilaga:

När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa SOU 2021:8

SKR:s tandvårdsnätverks vägledning gällande övergångsregler enligt proposition 2023/24:158

Praktiska exempel

Styrelsens/nämndens beslut delges

Driftnämnden Närsjukvård

Driftnämnden Hallands Sjukhus